(לט) לְסֹלֶת. [מ]וְנוֹהֲגִים שֶׁקֶּמַח הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּטְחַן אַחַר הַנִּקּוּר (יח) (מ) שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ עַד לְאַחַר הָרֶגֶל. הַגָּהּ: וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה רְגִילִים (מא) לֵילֵךְ בְּעַצְמָם אֶל מְקוֹם הָרַחַיִם לִרְאוֹת הֵם בְּעַצְמָם לִטְחִינַת קִמְחֵיהֶם (מרדכי (פ״ג סי׳ תרא)): **ט** [נ]צָרִיךְ לִטְחֹן הַחִטִּים (מב) יוֹם אוֹ (יט) יוֹמַיִם לִפְנֵי הַלִּישָׁה. וְאִם טָחֲנוּ בְּעֶרֶב פֶּסַח, יֵשׁ אוֹמְרִים (מג) שֶׁאָסוּר לָלוּשׁ מַצָּה בּוֹ בַּיּוֹם, לְפִי שֶׁהַקֶּמַח בִּשְׁעַת טְחִינָה (כ) [כ] רוֹתֵחַ וּמְחַמֵּם הַמַּיִם וְהָעִסָּה נוֹחָה לְהַחְמִיץ:

תנד בְּאֵיזֶה מַצָּה אֵינוֹ יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]אֵין יוֹצְאִין לֹא בְּפַת (ב) סֻבִּין וְלֹא בְּפַת (א) [א] מֻרְסָן, [ב]אֲבָל לָשׁ הוּא אֶת הָעִסָּה (ג) בַּסֻּבִּין

מ שם (שו״ת מהרי״ל). נ הָאָגוּר (סי׳ תשנא) בְּשֵׁם שִׁבְּלֵי הַלֶּקֶט (סי׳ רי) עַל פִּי הַיְרוּשַׁלְמִי (פ״ג ה״א).

א טוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ו׳ (ה״ה) מִמִּשְׁנָה ו׳ פֶּרֶק ב׳ דְּחַלָּה. ב בְּרַיְיתָא פְּסָחִים ל״ו (ע״ב) וּכְפֵרוּשׁ רַמְבַּ״ם (שם), וְכֵן פֵּרֵשׁ הָרֹא״ש (פרק ב סי׳ יד) דִּבְרֵי הָרִי״ף (י:) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

עַיֵּן שָׁם. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּנַחֲלַת שִׁבְעָה דְּנִקּוּר הָרַחַיִם לָאו מִדִּינָא, וְלָכֵן אִם נִקְּרוּ כַּמִּנְהָג וְשׁוּב טָחֲנוּ חִשֵּׁי דִּסְפֵק חָמֵץ אֵין צָרִיךְ לְנַקְּרוֹ בִּשְׁעַת הַדְּחָק, עַל זֶה כָּתַב בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (ס״ק יג) שֶׁבְּסֵפֶר בֵּית דָּוִד (או״ח סי׳ רי) פִּקְפֵּק בָּזֶה שֶׁאֵין לְהוֹרוֹת כֵּן עַיֵּן שָׁם: **ט** [כ] רוֹתֵחַ. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כג) דִּבְדִיעֲבַד מֻתָּר, וְכֵן כָּתַב בְּשׁוּ״ת תּוֹרַת חֶסֶד סִימָן רצ״ב. וְעַיֵּן בִּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י) שֶׁכָּתַב בְּנִטְחָן עַל יְדֵי בְּהֵמוֹת אֵין לָחֹשׁ, וְנִרְאֶה דְּגַם בָּזֶה טוֹב לְהַחְמִיר:

א [א] מֻרְסָן. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּסֵפֶר שׁוּ״ת בֵּית אֶפְרַיִם סִימָן ל״א בְּנִמְצָא בְּתַבְשִׁיל קְלִפָּה שֶׁל שִׁבֹּלֶת שׁוּעָל, וְאֵין יָדוּעַ אִם הִיא הַקְּלִפָּה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁנּוֹשֶׁרֶת בִּשְׁעַת דִּישָׁה, אוֹ הַקְּלִפָּה הָעֶבֶה הַנּוֹשֶׁרֶת בִּשְׁעַת כְּתִישָׁה, דְּיֵשׁ לְהַתִּיר בָּזֶה. וְעַיֵּן שָׁם בְּפֵרוּשׁ מִלַּת סֻבִּין וּמֻרְסָן. וְעַיֵּן בְּתִפְאֶרֶת צְבִי סִימָן כ״א שֶׁכָּתַב לְהַחְמִיר בִּקְלִפָּה כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א), שֶׁמָּא נִשְׁאַר שָׁם מְעַט קֶמַח, אַף בְּחִטָּה שְׁלֵמָה הַנִּמְצֵאת וְהַקְּלִפָּה נִתְרַכְּכָה וְהַתּוֹךְ לֹא נִתְרַכֵּךְ, גַּם כֵּן יֵשׁ לְהַחְמִיר בֵּין בִּשְׂעוֹרִים וּבֵין בְּחִטִּים, וְעַיֵּן שָׁם דְּמַשְׁמַע דִּבְמַיִם מוּעָטִים יֵשׁ לְהָקֵל. וְגַם זֶה צָרִיךְ עִיּוּן, שֶׁאָנוּ מַחְמִירִים בִּלְתִיתָה אַף בְּמוּעָטִים, אֶלָּא דִּמְרֻבִּים כָּתְבוּ דְּהָוֵי חָמֵץ גָּמוּר עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּחֹק יַעֲקֹב (סק״א) וּבְשׁוּ״ת שְׁבוּת יַעֲקֹב (ח״א) סִימָן כ״ב מַה שֶּׁכָּתַב לְהָשִׁיב עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּדֶרֶךְ חַיִּים (סי׳ סה) לְהַשִּׁיג עַל הַחֹק יַעֲקֹב בְּעִנְיַן סֻבִּין וּמֻרְסָן עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת בַּ״ח סִימָן ק״ז בְּסוֹף הַתְּשׁוּבָה, שֶׁכָּתַב שֶׁהַקְּלִפָּה עַצְמָהּ שֶׁהִיא הַסֻּבִּין אֵינָהּ אוֹסֶרֶת, דְּאֵין בָּהּ שׁוּם טַעַם וּכְעֵץ וָאֵפֶר בְּעָלְמָא נֶחְשֶׁבֶת, וְאִי מִשּׁוּם הַקֶּמַח הַנִּדְבָּק בַּסֻּבִּין כו׳ עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה מִזֶּה דְּדַוְקָא סֻבִּין שֶׁלִּפְעָמִים נִדְבָּק בָּהֶם מִן הַקֶּמַח, אֲבָל כְּשֶׁנִּרְאֶה לָעַיִן שֶׁהִיא קְלִפָּה מַמָּשׁ בְּלִי שׁוּם דִּבּוּק מֵהַקֶּמַח, אֵין לָחֹשׁ. וְאִם נַחוּשׁ שֶׁמָּא בְּעֵת נְפִילַת הַקְּלִפָּה הָיָה דָּבוּק בָּהּ קְצָת מַמָּשׁוּת וְנִמּוֹחַ בַּתַּבְשִׁיל, אַחֲזוֹקֵי אִסּוּרָא לֹא מַחְזְקִינַן, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּשׁוּ״ת שֶׁבְּסוֹף סֵפֶר מִנְחַת יַעֲקֹב (סי׳ טז) בְּתַבְשִׁיל חָלָב שֶׁנִּמְצָא שָׁם עָצָם חָלוּל, לֹא מַחְזְקִינַן אִסּוּרָא שֶׁמָּא הָיָה בּוֹ מֹחַ, עַיֵּן שָׁם:

בְּאֵר הֵיטֵב

וּמִכָּל מָקוֹם יֹאפֶה הַכֹּל קֹדֶם פֶּסַח. חֹק יַעֲקֹב (ס״ק כד): (יח) שׁוֹמְרִים. כָּתַב אֵלִיָּה זוּטָא (סק״ז) וְעַתָּה נוֹהֲגִין לְכַסּוֹת הָרַחַיִם בְּפִשְׁתָּן, וּלְפִי זֶה אֶפְשָׁר לְהַתִּיר אַף הַקֶּמַח הָרִאשׁוֹן עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) בְּשֵׁם מַעְגְּלֵי צֶדֶק (דינים הנוהגים קודם הפסח) כְּשֶׁטּוֹחֲנִין בְּרַחַיִם תְּבוּאָה לְתוּתָה, לֹא יִטְחֲנוּ בְּאוֹתוֹ בֵּית בְּאוֹתוֹ פַּעַם אֲפִלּוּ בְּרַחַיִם אַחֶרֶת, כִּי הָאָבָק פּוֹרַח וּמִתְעָרֵב. וְהַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק כה) כָּתַב וְלֹא רָאִיתִי נִזְהָרִים בָּזֶה עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תמ״ז סָעִיף קָטָן כ׳ מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם. קָטָן לֹא יִשְׁמֹר הָרַחַיִם, מַעְגְּלֵי צֶדֶק: **ט** (יט) יוֹמַיִם. פֵּרוּשׁ, לְכַתְּחִלָּה יִטְחֹן שְׁנֵי יָמִים לִפְנֵי הַלִּישָׁה, וְאִם אִי אֶפְשָׁר עַל כָּל פָּנִים יִטְחֹן יוֹם אֶחָד לִפְנֵי הַלִּישָׁה. וְנִרְאֶה לִי דְּלֹא בָּעֵי מֵעַת לְעֵת רַק לִינַת לַיְלָה, מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג). וְהַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק כו) כָּתַב דְּמִלְּשׁוֹן הַפּוֹסְקִים מַשְׁמַע דְּבָעֵי מֵעַת לְעֵת. וּמַהֲרִ״י וַוְיִיל (סי׳ קצג) כָּתַב שְׁלֹשָׁה יָמִים. וְאִם עָבַר וְלָשׁ נִרְאֶה דְּאֵין לֶאֱסֹר בְּדִיעֲבַד. חֹק יַעֲקֹב (שם): (כ) רוֹתֵחַ. וְכָתַב כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י) שֶׁשָּׁמַע מֵחָכָם אֶחָד דְּאֵין חוֹשְׁשִׁין לָזֶה, דְּכֵיוָן שֶׁמַּרְקִידִין הַקֶּמַח מִתְקָרֵר, וְאֵינוֹ סוֹמֵךְ עַל שְׁמוּעָה זוֹ עַיֵּן שָׁם. חִטִּים שֶׁטּוֹחֲנִים בְּרַחַיִם שֶׁל יָד, אֵין שָׁם חִמּוּם כְּלָל וְאֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין יוֹם אוֹ יוֹמַיִם, אֲבָל טוֹב לְהַחְמִיר. הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א׳ סִימָן י״א. וְעַיֵּן כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שם) מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הָרַדְבַּ״ז (ח״א סי׳ תצ):

א (א) מֻרְסָן. [דְּאֵינוֹ לָחֶם לְעִנְיַן חַלָּה]. אֲבָל בָּאִים לִידֵי חִמּוּץ, רַק הַקְּלִפָּה שֶׁקּוֹרִין שפריי״ר אֵינוֹ מַחְמִיץ, וּמִיהוּ זֶה קְלִפַּת הַקֵּשׁ, אֲבָל קְלִפַּת הַחִטִּים אֶפְשָׁר דְּמַחְמִיץ, וְגַם אִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא נִדְבַּק בּוֹ קְצָת מַמָּשׁוּת הַחִטִּים. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וְעַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (סק״א) וּבְיַד אַהֲרֹן (הגה״ט). אִם נִמְצָא שִׁבֹּלֶת מִקֵּשׁ תּוֹךְ הַמַּאֲכָל הַנִּמּוֹחַ, וְאֵין בַּשִּׁבֹּלֶת שׁוּם תְּבוּאָה, לֹא מַחְזְקִינַן אִסּוּרָא בְּאִסּוּר מַשֶּׁהוּ דְּרַבָּנָן, וְאֶמְרִינַן דְּכֻלְּהוּ נָפְלוּ בִּשְׁעַת דִּישָׁה. חֹק יַעֲקֹב (שם) עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְלָכֵן יַעֲשֶׂה מְחִצָּה (סד) בֵּינֵיהֶם מִן הַקַּרְקַע מִמַּטָּה עַד הַתִּקְרָה: (לט) לְסֹלֶת. וְכָל שֶׁכֵּן בִּמְקוֹמוֹת שֶׁכָּל הַשָּׁנָה טוֹחֲנִין בָּהֶם שְׂעוֹרִים חֲמוּצִים (שֶׁקּוֹרִין מַאלְ״ץ), וְעוֹדָם לַחִים קְצָת וְנִדְבָּקִין בָּרַחַיִם [לְבוּשׁ]. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים שֶׁמִּכָּל מָקוֹם (סה) בְּדִיעֲבַד אוֹ בִּשְׁעַת הַדְּחָק שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְנַקֵּר הָרַחַיִם כִּי הוּא סָמוּךְ לְפֶסַח וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, מֻתָּר לִטְחֹן בְּלִי נִקּוּר, רַק שֶׁיֹּאפֶה (סו) הַכֹּל קֹדֶם פֶּסַח, [וְנִרְאֶה דְּעַל כָּל פָּנִים (סז) צָרִיךְ לְרַקֵּד הַקֶּמַח, שֶׁמָּא נִתְעָרֵב אֵיזֶה פֵּרוּר יָבֵשׁ בְּתוֹךְ הַקֶּמַח]. וְהוּא הַדִּין אִם טָחֲנוּ לְפֶסַח וּבְאוֹתוֹ בַּיִת טָחֲנוּ בְּרַחַיִם תְּבוּאָה לְתוּתָה, אַף שֶׁהָאָבָק נִתְעָרֵב יַחַד, אֵין לֶאֱסֹר בְּדִיעֲבַד, כֵּיוָן שֶׁהוּא קֹדֶם פֶּסַח דְּאָז בָּטֵל: (מ) שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ וְכוּ׳. אוֹ אוֹכְלִים אוֹתוֹ קֹדֶם פֶּסַח, וְהַטַּעַם בְּכָל זֶה, שֶׁמָּא נִתְעָרֵב בָּהֶם מְעַט מִמַּה שֶּׁנִּדְבַּק בָּרַחַיִם: (מא) לֵילֵךְ בְּעַצְמָם. שֶׁמִּצְוָה בּוֹ יוֹתֵר מִבִּשְׁלוּחוֹ. וְעַל כָּל פָּנִים (סח) רָאוּי לְהַנִּיחַ בָּרַחַיִם שׁוֹמֵר, אִישׁ יְרֵא שָׁמַיִם וּבָקִי בְּדִינִים קְצָת וְלֹא עַם הָאָרֶץ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא הַדָּבָר לִידֵי חֲשַׁשׁ חִמּוּץ, (סט) וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יוֹשִׁיב קָטָן לְשׁוֹמֵר: **ט** (מב) יוֹם אוֹ יוֹמַיִם. וְעַל כָּל פָּנִים לִינַת לַיְלָה (ע) לְפָחוֹת. (עא) וַאֲפִלּוּ בְּנִטְחָן עַל יְדֵי בְּהֵמוֹת גַּם כֵּן צָרִיךְ לְהַמְתִּין, דְּבָזֶה גַּם כֵּן הַקֶּמַח חַם, וַאֲפִלּוּ אִם מְרַקֵּד (עג) הַקֶּמַח, לֹא אָמְרִינַן דְּמִתְקָרֵר עַל יְדֵי זֶה: (מג) שֶׁאָסוּר לָלוּשׁ. וְאִם עָבַר וְלָשׁ אֵין לֶאֱסֹר (עג) בְּדִיעֲבַד, רַק שֶׁיִּשְׁמְרֶנּוּ הֵיטֵב מֵחִמּוּץ, דְּהַיְנוּ שֶׁיַּעֲסֹק בָּהּ בִּזְרִיזוּת יוֹתֵר מִבִּשְׁאָר עִסּוֹת:

א (א) אֵין יוֹצְאִין וְכוּ׳. לְפִי שֶׁאֵינָן קְרוּיִין לֶחֶם, וְכַמְבֹאָר בְּיוֹרֶה דֵעָה סִימָן (שכ״ה) [שכ״ד] (ס״ג) דְּמֵהַאי טַעְמָא פְּטוּרִין גַּם כֵּן מֵחַלָּה: (ב) סֻבִּין. הַיְנוּ (א) קְלִפָּה הַנּוֹשֶׁרֶת מִן הַחִטָּה בִּשְׁעַת כְּתִישָׁה, וּמֻרְסָן הַיְנוּ קְלִפָּה דַּקָּה הַנִּשְׁאֶרֶת בַּנָּפָה אַחַר יְצִיאַת הַקֶּמַח, [א]וְיֵשׁ מְפָרְשִׁין בְּהִפּוּךְ. וּלְעִנְיַן שְׁרִיַּת סֻבִּין וּמֻרְסָן בְּמַיִם, יְבֹאַר לְקַמָּן בְּסִימָן תס״ה סָעִיף א׳ עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה: (ג) בַּסֻּבִּין וּבַמֻּרְסָן שֶׁבָּהּ. שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ (ג) הָעָנִי לֶאֱכֹל פִּתּוֹ מִקֶּמַח שֶׁאֵינוֹ מְנֻקֶּה. וְהֵם מִצְטָרְפִין גַּם כֵּן לְשִׁעוּר כַּזַּיִת מַצָּה. (ג) וְדַוְקָא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(סד) חַיֵּי אָדָם (כלל קכח ס״ג): (סה) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק כד) בְּשֵׁם נַחֲלַת שִׁבְעָה (סי׳ יב): (סו) חֹק יַעֲקֹב (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וְעַיֵּן בְּחֹק יַעֲקֹב שֶׁעַל כָּל פָּנִים יִטְחֹן הַכֹּל קֹדֶם פֶּסַח: (סז) כִּי הַפְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יא) מְפַקְפֵּק בְּדִין זֶה מִטַּעַם זֶה, וּבִפְרָט בִּמְקוֹמוֹת שֶׁמָּצוּי טְחִינַת הַמַּאלְ״ץ שֶׁכָּתַב הַלְּבוּשׁ שֶׁנִּדְבָּקִין בָּרַחַיִם, בְּוַדַּאי יֵשׁ לָחֹשׁ לָזֶה, וְאַף עַל פִּי שֶׁהָרִקּוּד אֵין עֵצָה גְּמוּרָה לָזֶה, כִּי כַּמָּה אַחֲרוֹנִים סוֹבְרִין שֶׁלְּעִנְיַן פֵּרוּר יָבֵשׁ לֹא מְהַנֵּי רִקּוּד, וְכַמְבֹאָר בְּסִימָן תס״ו סָעִיף ד׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק טז), הָכָא דְּאֵינוֹ אֶלָּא סְפֵיקָא וּבִמְקוֹם הַדְּחָק, אֵין לְהַחְמִיר. וּבֶאֱמֶת מִן הַנָּכוֹן שֶׁלֹּא לְהָקֵל כָּל הָנֵי קֻלּוֹת שֶׁל דִּיעֲבַד עַל כָּל פָּנִים לְעִנְיַן כַּזַּיִת שֶׁל מַצַּת מִצְוָה, דִּנְהִי דְּאַחְזוּקֵי אִסּוּרָא לֹא מַחְזְקִינַן, מִכָּל מָקוֹם שִׁמּוּר גָּמוּר לֹא הָוֵי, וְכֵן מְצַדֵּד בְּסֵפֶר בֵּית מֵאִיר עַיֵּן שָׁם. אַחַר כָּתְבִי זֶה, מָצָאתִי בְּסֵפֶר מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס״ק כו) שֶׁמְּפַקְפֵּק עַל עִקַּר קֻלָּתוֹ שֶׁל הַנַּחֲלַת שִׁבְעָה שֶׁמֵּקֵל עַל פִּי הַדְּחָק לִטְחֹן בְּלֹא נִקּוּר, וְעַל כֵּן בְּוַדַּאי עַל מַצַּת מִצְוָה יִקַּח אֲחֵרִים: (סח) פְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יב): (סט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) בְּשֵׁם מַעְגְּלֵי צֶדֶק (דינים הנוהגים קודם הפסח). וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאַף אִם נַנִּיחַ דְּבִטְחִינָה מְהַנֵּי עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן ת״ס בַּטַּ״ז (סק״א), עַל כָּל פָּנִים בָּעִינַן שֶׁהָעוֹמֵד עַל גַּבּוֹ יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל גָּדוֹל: **ט** (ע) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כב) וְהַגְּרַ״ז (סכ״ו), דְּלֹא כְּחֹק יַעֲקֹב (ס״ק כו): (עא) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כא). וַאֲפִלּוּ בְּרַחַיִם שֶׁל יָד טוֹב לְהַחְמִיר [בְּאֵר הֵיטֵב (סק״כ)]: (עג) כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י) וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק כז) וְאֵלִיָּה רַבָּה (שם), דְּלֹא כַּמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד) בִּשְׁמוֹ שֶׁל כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה: (עג) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כג) וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק כג) וְהַגְּרַ״ז (סכ״ו). וְעַיֵּן רַדְבַּ״ז חֵלֶק א׳ סִימָן ת״צ:

א (א) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) בְּשֵׁם רַשִׁ״י (שבת עו: ד״ה וסובן וד״ה ומורסנן). וְהַיֵּשׁ מְפָרְשִׁים הוּא דַּעַת הָרַמְבַּ״ם (פיה״מ שבת פ״ז מ״ד), וְכֵן דַּעַת כַּמָּה פּוֹסְקִים כְּוָותֵיהּ: (ג) שֶׁבָּת (ס״ח) [ע״ו] (ע״ב): (ג) חֹק יַעֲקֹב (סק״ב). וְכֵן מוֹכַח מֵרַבֵּנוּ מָנוֹחַ (פ״ו ה״ה), וְכֵן מֵהַגְּרָ״א וּפְרִי חָדָשׁ וְהַגְּרַ״ז (ס״ב), וּדְלֹא כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) שֶׁמִּסְתַּפֵּק בָּזֶה:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (ס״א) מפרש כפירוש הראשון.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תנד

(ג) **וּבַמֻּרְסָן שֶׁבָּהּ** (ד) **וְיוֹצֵא בָּהּ. וְיוֹצֵא בְּמַצָּה מִסֹּלֶת נְקִיָּה בְּיוֹתֵר, וְאֵין אוֹמְרִים אֵין זֶה לֶחֶם עֹנִי. הַגָּהּ:** *וְטוֹב לְכַתְּחִלָּה שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת הַמַּצָּה רְחָבָה יוֹתֵר מִדַּי, (ה) דְּהָוֵי כַּאֲשִׁישָׁה (מהר״י ווייל (סי׳ קנג)): **ב** [ג]**עִסַּת הַכְּלָבִים,** (ו) **בִּזְמַן שֶׁהָרוֹעִים אוֹכְלִים מִמֶּנָּה** (ז) **יוֹצְאִים בָּהּ,** (ח) **וְאִם לָאו אֵין יוֹצְאִין בָּהּ,** (ט) [ד]**שֶׁאֵין זוֹ מְשֻׁמֶּרֶת לְשֵׁם מַצָּה. הַגָּהּ:** (י) כָּךְ הֵם דִּבְרֵי הָרַמְבַּ״ם (פ״ו ה״ה), אֲבָל יֵשׁ אוֹמְרִים הַטַּעַם מִשּׁוּם *שֶׁאֵינוֹ קָרוּי לֶחֶם כָּל זְמַן שֶׁאֵין הָרוֹעִים אוֹכְלִים מִמֶּנָּה, וְכֵן נִרְאֶה עִקָּר (טור יורה דעה סימן ש״ל, ור״ש בפירוש דמסכת חלה פרק קמא (מ״ח)): **ג** (יא) * [ה]**לֵיכָּא**

ג מִשְׁנָה פֶּרֶק קַמָּא דְּחַלָּה (מ״ח). ד הָרַמְבַּ״ם (פ״ו ה״ה) לְפִי פֵּרוּשׁוֹ שָׁם (משנה חלה שם), שֶׁהָעִסָּה הַנַּעֲשֵׂית לִכְלָבִים וְשֶׁלֹּא יֹאכַל מִמֶּנָּה שׁוּם אָדָם אֵינָהּ חַיֶּבֶת בְּחַלָּה, וְאֵינָהּ לֶחֶם גַּם לְעִנְיַן חוֹבַת מַצָּה בְּפֶסַח. ה טוּר בְּשֵׁם הַגְּאוֹנִים, וְכֵן כָּתְבוּ שְׁאָר פּוֹסְקִים.

בְּאֵר הֵיטֵב

(ג) **וּבַמֻּרְסָן.** וְאִם הִפְרִישׁ הַמֻּרְסָן מִמֶּנָּה וְחָזַר וְעֵרְבָן עִמָּהֶם, כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) דְּמִסְתַּפֵּק אִי מִצְטָרֵף לְכַזַּיִת עַיֵּן שָׁם. וְהַחֹק יַעֲקֹב (סק״ב) פָּסַק בִּפְשִׁיטוּת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אִם לֹא הִפְרִישָׁן מִמֶּנָּה, אֲבָל אִם הִפְרִישָׁן מִמֶּנָּה וְחָזַר וְעֵרְבָן לְתוֹךְ הַקֶּמַח וְלָשָׁן בְּיַחַד, אֵין מִצְטָרְפִין לְשִׁעוּר כַּזַּיִת: (ד) **וְיוֹצֵא בָּהּ.** וְהוּא הַדִּין דְּיוֹצְאִין (ד) בְּפַת שֶׁנַּעֲשָׂה מִתְּבוּאָה שֶׁאָכְלוּ הַתּוֹלָעִים: (ה) **דְּהָוֵי כַּאֲשִׁישָׁה.** וּבַגְּמָרָא (לו:) אָמְרִינַן לֶחֶם עֹנִי פְּרָט לַאֲשִׁישָׁה, פֵּרוּשׁ, גְּלוּסְקָא גְּדוֹלָה: **ב** (ו) **בִּזְמַן שֶׁהָרוֹעִים אוֹכְלִים.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אִם דַּרְכּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת זֶה לְהַאֲכִיל מִמֶּנָּה (ה) גַּם לְרוֹעָיו הַיִּשְׂרְאֵלִים, אִם כֵּן כְּשֶׁלָּשָׁהּ וְאָפָהּ הֲרֵי הוּא מְכַוֵּן שֶׁתִּהְיֶה גַּם כֵּן לַאֲכִילַת אָדָם: (ז) **יוֹצְאִים בָּהּ.** דְּמֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ חֵלֶק לְרוֹעָיו בָּהּ, (ו) בְּחֶזְקַת שִׁמּוּר לְשֵׁם מַצָּה קָיְמִי, וְאַף דְּמִסְתָּמָא (ז) מְעֹרָב בָּהּ מֻרְסָן וּפְסֹלֶת הַרְבֵּה כְּדֶרֶךְ עִסַּת הַכְּלָבִים, אֲפִלּוּ הָכִי יוֹצֵא בָּהּ: (ח) **וְאִם לָאו.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵין הָרוֹעִים אוֹכְלִים, וְלָשׁ וְאוֹפֶה רַק לְצֹרֶךְ הַכְּלָבִים, וּבָזֶה אֲפִלּוּ הָיְתָה פַּת נְקִיָּה אֵין יוֹצֵא בָּהּ, וּכְדִמְסַיֵּם טַעְמָא: (ט) **שֶׁאֵין זוֹ מְשֻׁמֶּרֶת לְשֵׁם מַצָּה.** הַלָּשׁוֹן (ח) אֵינוֹ מְדֻקְדָּק, דְּבֶאֱמֶת כֵּיוָן שֶׁלֹּא חָשַׁב כְּלָל לַאֲכִילַת אָדָם, (ט) אֵין שֵׁם לֶחֶם עָלָיו כְּלָל וַאֲפִלּוּ לְעִנְיַן בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאַיְרֵי לְעִנְיַן פֶּסַח, (י) הוֹסִיף עוֹד טַעַם, דְּמִשּׁוּם זֶה גַּם כֵּן אֵין יוֹצֵא בָּהּ: (י) **כָּךְ הֵם דִּבְרֵי הָרַמְבַּ״ם.** הָרַב קִצֵּר בָּזֶה, וְתֹכֶן כַּוָּנָתוֹ, דִּלְהָרַמְבַּ״ם אָיְרֵי (יא) בֵּין בְּפַת יָפָה בֵּין בְּפַת שֶׁמְּעֹרָב בּוֹ מֻרְסָן הַרְבֵּה, וְעִקַּר חִלּוּקָא הוּא אִם חָשַׁב רַק לַכְּלָבִים אוֹ גַּם לַאֲכִילַת אָדָם, וּבָא הָרַב לוֹמַר דְּיֵשׁ בָּזֶה סְבָרָא אַחֶרֶת דְּלֹא תָּלוּי כְּלָל בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ, דְּהֵיכָא שֶׁמְּעֹרָב בּוֹ מֻרְסָן הַרְבֵּה וְאֵינוֹ רָאוּי לָרוֹעִים לֶאֱכֹל מִזֶּה (יג) אֵין שֵׁם לֶחֶם עֲלָהּ, וַאֲפִלּוּ חָשַׁב לְהֶדְיָא גַּם לָרוֹעִים, בָּטְלָה דַּעְתּוֹ, דְּאֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לֶאֱכֹל לֶחֶם כָּזֶה, וּלְהִפּוּךְ אִם הַפַּת יָפָה, (יג) אֲפִלּוּ עֲשָׂאָן לַכְּלָבִים, (יד) דִּין לֶחֶם עֲלָהּ לְכָל הַדְּבָרִים, וְרַק לְעִנְיַן מַצָּה (טו) אֵין יוֹצְאִין בָּהּ, דְּאֵין מְשֻׁמָּר לְשֵׁם מַצָּה: **ג** (יא) **לֵיכָּא בַּזְּמַן הַזֶּה וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר מִצַּד הַדִּין אִם חוֹלֵט (טז) הַקֶּמַח, דְּהַיְנוּ שֶׁנּוֹתְנָן בְּרוֹתְחִין שֶׁהֵם מְרֻתָּחִין רְתִיחָה עַזָּה (יז) עַל הָאוּר קֹדֶם הַלִּישָׁה וְאַחַר כָּךְ לָשׁ אוֹתוֹ וְעָשָׂה מִמֶּנּוּ עִסָּה, אֵין אָנוּ חוֹשְׁשִׁין לוֹמַר שֶׁמָּא כְּבָר נִתְחַמֵּץ הַקֶּמַח כְּשֶׁהָיָה בְּתוֹךְ הָרוֹתְחִין קֹדֶם שֶׁהִתְחִיל לַעֲסֹק בָּהּ בַּיָּדַיִם בַּלִּישָׁה, לְפִי שֶׁרְתִיחַת הָרוֹתְחִין מְמַהֶרֶת לְבַשֵּׁל אֶת הַקֶּמַח קֹדֶם, וְכֵיוָן שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל שׁוּב אֵינוֹ בָּא לִידֵי חִמּוּץ לְעוֹלָם אַף לְאַחַר שֶׁנָּחוּ הָרוֹתְחִין מֵרְתִיחָתָן, מִכָּל מָקוֹם הַגְּאוֹנִים אָסְרוּ לָנוּ כָּל מִינֵי חֲלִיטָה בְּרוֹתְחִין, לְפִי שֶׁאֵין אָנוּ בְּקִיאִין בַּחֲלִיטַת הָרוֹתְחִין (יח) וְחָיְשִׁינַן שֶׁמָּא לֹא יַרְתִּיחַ הַמַּיִם מִקֹּדֶם יָפֶה

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * **וְטוֹב וְכוּ׳ רְחָבָה יוֹתֵר מִדַּאי וְכוּ׳. מוּכָח מִזֶּה דְּאֵינוֹ אֶלָּא לְכַתְּחִלָּה, וְאַף דְּמִשַּׁ״ס** (לו:) **מוּכָח דְּהוּא לְעִיכּוּבָא, דּוּמְיָא דְּחָלוּט דְּקָמַיְיתֵי לְהוּ שָׁם בַּהֲדֵי הֲדָדֵי, וְכֵן פָּסַק מַהֲרַ״ם חֲלָאוָוה בְּהֶדְיָא** בְּסוֹף הַפֶּרֶק (מב. ד״ה מי פירות), **יֵשׁ לוֹמַר דְּהַיְינוּ דַּוְקָא בִּגְלוּסְקָא גְּדוֹלָה אֶחָד מִשִּׁשָּׁה בָּאֵיפָה** כִּדְמַיְיתֵי שָׁם בַּשַּׁ״ס מֵהָא דְּדָוִד, **וְהָכָא לָא אָיְירֵי בִּכְהַאי גַּוְנָא רַק דְּהִיא רְחָבָה יוֹתֵר מִכְּפִי הָרָגִיל,** וּמַחְמְרִינַן מִשּׁוּם לְתָא דַּאֲשִׁישָׁה, וְכֵן מוּכָח הַלָּשׁוֹן, וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ״ז (ס״ה). **אִיבְּרָא דְּמִלְּשׁוֹן רַשִּׁ״י בַּשַּׁ״ס** (לו: ד״ה אשישה) **שֶׁכָּתַב 'גְּלוּסְקָא גְּדוֹלָה' מַשְׁמַע לִכְאוֹרָה דְּלָאו דַּוְקָא אֶחָד מִשִּׁשָּׁה בָּאֵיפָה, רַק אִם הִיא גְּלוּסְקָא חֲשׁוּבָה מֵחֲמַת גַּדְלוּתָהּ,** וְכֵן מוּכָח כְּעֵין זֶה בֶּעָרוּךְ שֶׁכָּתַב (ערך אשש א׳) לֶחֶם גָּדוֹל וּבַמַּהֲרַ״ם חֲלָאוָוה הַנַּ״ל, וְכֵן מוּכָח קְצָת גַּם כֵּן מִלְּשׁוֹן הַשַּׁ״ס דְּקָאָמַר מַאי מַשְׁמַע וְכוּ׳, אַלְמָא דְּלֹא קָמַיְיתֵי לַהּ רַק לְהוֹכִיחַ דְּהוּא לֶחֶם חָשׁוּב, וְכֵן בָּרוֹקַח סִימָן רע״ג כָּתַב סָתַם אֲשִׁישָׁה גְּלוּסְקָא יָפָה וְלֹא בֵּאֵר שִׁעוּרוֹ. **וְדַע, דְּהָרַמְבַּ״ם** (פ״ו ה״ה) **וְעוֹד כַּמָּה פּוֹסְקִים לֹא הֶעְתִּיקוּ כְּלָל הַאי דַּאֲשִׁישָׁה, וְלֹא הֵבִיאוּ רַק עִסָּה שֶׁנִּלּוֹשָׁה בְּיַיִן וְחָלָב וָשֶׁמֶן** (וּלְרַב הַאי גָּאוֹן הוּא פֵּרוּשׁוֹ דְּחָלוּט, כְּפִי שֶׁמְּבֹאָר בָּרִי״ץ גֵּאוּת עַיֵּן שָׁם), וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּפֵרוּשׁ אֲשִׁישָׁה הוּא גַּם כֵּן (מִין) עִסָּה חֲלוּטָה, וּלְהָכִי תָּנֵי בַּבְּרַיְיתָא חָלוּט וַאֲשִׁישָׁה בַּהֲדֵי הֲדָדֵי, וְכֵן מוּכָח דַּעַת רַב הַאי גָּאוֹן מוּבָא בָּרִי״ץ גֵּאוּת הַנַּ״ל עַיֵּן שָׁם, **וּלְפִי זֶה אֵין לְהַחְמִיר בְּכָל גַּוְנֵי בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ הוּא לֶחֶם גָּדוֹל מְאֹד:**

ב * **שֶׁאֵינוֹ קָרוּי לֶחֶם. עַיֵּן בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״י). **וְלֹא נִתְבָּאֵר כַּמָּה מִיקְרֵי מֻרְסָן מְרֻבִּין, וְגַם הֵיכִי מַיְירֵי, אִם עֵרֵב מֻרְסָן אַחַר אוֹ אֲפִלּוּ בְּמֻרְסָנָן, כָּל שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה בָּטֵל עַל יְדֵי זֶה תּוֹרַת לֶחֶם,** וְלֹא דָּמֵי לְהָא דְּסָעִיף א׳ דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא פֵּרְשׁוּ אֵינָם מְגָרְעִין כֹּחַ הַלֶּחֶם וְאַדְּרַבָּה עוֹד מִצְטָרְפִין לְהַשְׁלִים הַשִּׁעוּר, דְּשָׁם מַיְירֵי בְּשֶׁהָיָה מְעַט מֻרְסָן, עַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ג) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה. **וּמָצָאתִי לְהָרַשְׁבָּ״א** (פסקי חלה שער א סי׳ ט) **שֶׁכָּתַב בָּזֶה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ דְּהָא דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בַּיְרוּשַׁלְמִי** (חלה פ״א ה״ה) **כָּל שֶׁלֹּא עֵרֵב בָּהּ מֻרְסָן, אֵין לְפָרֵשׁ שֶׁכָּל שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מֻרְסָן אֵינָהּ חַיֶּבֶת בְּחַלָּה,** שֶׁהֲרֵי שָׁנִינוּ (פרק ב מ״ו) חֲמֵשֶׁת רְבָעִים הֵן וְסֻבְּנָן וּמֻרְסָנָן, **אֶלָּא לוֹמַר שֶׁפְּעָמִים מְעֹרָבִין בָּהּ מֻרְסָנָן כָּל כָּךְ שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לְרוֹעִים, אִי נַמִּי יֵשׁ לְפָרֵשׁ שֶׁעֵרֵב בְּתוֹכָהּ מֻרְסָן לְאַחַר שֶׁנִּטַּל מִתּוֹכָהּ לְפִי שֶׁאֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לַעֲשׂוֹת כֵּן,** וּכְדִתְנַן נָטַל מֻרְסָנָן וְכוּ׳ **עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ,** מוּבָא בַּבֵּית יוֹסֵף יוֹרֶה דֵעָה סִימָן ש״ל (ד״ה העושה עיסה), **וּמִתְבָּאֵר מִדְּבָרָיו דְּהַשִּׁעוּר שֶׁל מֻרְסָן מְרֻבִּין, כָּל שֶׁאֵין הָרוֹעֶה אוֹכֵל מֵחֲמָתָן אֶת הַפַּת. וְנִרְאֶה דְּדִין זֶה לֹא תָּלִי בְּטַעַם כְּעִקָּר כְּהַהִיא דְּסִימָן תנ״ג** (ס״ב) **גַּבֵּי אֹרֶז, דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּגַם אֹרֶז הוּא מִין אֹכֶל, וּלְהָכִי אִם יֵשׁ בּוֹ טַעַם דָּגָן וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּשִׁעוּר אֲכִילַת פְּרָס יוֹצְאִין בּוֹ, וּלְכַמָּה פּוֹסְקִים אֲפִלּוּ בַּחֲדָא כַּזַּיִת וּכְמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ שָׁם** (סק״ד), **מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא אֲפִלּוּ אָכַל כִּכָּר שָׁלֵם אֵינוֹ יוֹצֵא, דְּהַסֻּבִּין וְהַמֻּרְסָן מַפְסִידִין הַפַּת וְעַל יָדָם אֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילָה.** וְלֹא דָּמֵי נַמִּי לְהָא דְּסִימָן תנ״ה סָעִיף ו׳ לְעִנְיַן תְּבָלִין דְּסַגִּי בִּנְתִינַת טַעַם, דְּשָׁאנֵי הָכָא דְּאֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לֶאֱכֹל פַּת כָּזֶה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַשְׁבָּ״א הַנַּ״ל. וּבִפְרִי מְגָדִים (מש״ז סק״א) מַשְׁמַע דְּגַם בְּעִנְיָנֵנוּ סַגִּי בַּאֲכִילַת פְּרָס, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי:

ג * **לֵיכָּא בַּזְּמַן הַזֶּה וְכוּ׳ אָסוּר.** עַיֵּן בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יג) שֶׁכָּתַבְנוּ דְּכֵיוָן שֶׁאֵין אָנוּ בְּקִיאִין מַשְׁוִינַן לֵיהּ כְּחָמֵץ גָּמוּר, וְכֵן מְבֹאָר בֶּאֱמֶת בְּהִלְכוֹת רִי״ץ גֵּאוּת (ח״ב הלכות פסחים) בְּשֵׁם רַב שְׁרִירָא, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ בְּדַף צ״א שָׁם אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים חָלוּט וְכוּ׳ וּמַיִם הָרוֹתְחִין רְתִיחָה עַזָּה הֵן הַמֻּגְלָשִׁין וְכוּ׳, אֵין אָנוּ סוֹמְכִין עַל זֶה לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה, שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִים אֵיךְ יִשְׁתַּמֵּר שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי חִמּוּץ, וְשֶׁמָּא יִצְטַנֵּן מִזָּוִית זוֹ אוֹ מִן הַקָּצֶה וְיָבוֹא לִידֵי חִמּוּץ, וְלֹא שָׁמַעְנוּ בִּשְׁתֵּי יְשִׁיבוֹת מִי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ד) חֹק יַעֲקֹב (שם): **ב** (ה) רַמְבַּ״ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (חלה פ״א מ״ח ד״ה ואין אדם): (ו) מְאִירִי בֵּיצָה (כ״ב) [כ״א] (ע״א, ד״ה עיסת): (ז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ח) עוֹלַת שַׁבָּת (סק״ב): (ט) כִּדְאִיתָא שָׁם בַּמִּשְׁנָה דְּאֵין מְבָרְכִין עָלָיו: (י) וּבֶאֱמֶת הָרַמְבַּ״ם כְּדַרְכּוֹ שֶׁאֵינוֹ מְחַדֵּשׁ מִדַּעְתּוֹ, נִמְשַׁךְ אַחַר לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה, דְּאִיתָא שָׁם בִּזְמַן שֶׁאֵין הָרוֹעִים וְכוּ׳ אֵין חַיָּבִים בְּחַלָּה וְאֵין מְבָרְכִין וְכוּ׳ וְאֵין אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּפֶסַח, וְגַם שָׁם קָשָׁה קֻשְׁיָא זוֹ כֵּיוָן שֶׁאֵין מְבָרְכִין כָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּפֶסַח, וּמְפָרֵשׁ הָרַמְבַּ״ם דְּנָקַט כָּל פְּסוּלֵי דְּאִית בָּהּ, חֲדָא דְּאֵינֶנּוּ לֶחֶם, וְגַם מִלְּבַד זֶה אֵינוֹ מְשֻׁמָּר לְשֵׁם מַצָּה: (יא) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (יב) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (יג) כֵּן מוּכָח מִמָּגֵן אַבְרָהָם (שם), וְעוֹלַת שַׁבָּת (שם). וְאַף דְּהָרַ״ש בְּעַצְמוֹ מֵבִיא הַסִּפְרֵי זוּטָא (שלח פיסקא טו) 'עֲרִיסוֹתֵיכֶם' וְלֹא לַכְּלָבִים, וּמִזֶּה הוֹצִיא הָרַמְבַּ״ם דִּינוֹ שֶׁהָעוֹשֶׂה עִסָּה לְהַאֲכִיל הַפַּת לְחַיָּה וְלִבְהֵמָה פָּטוּר מִן הַחַלָּה, יֵשׁ לוֹמַר דִּמְפָרֵשׁ שֶׁעֲשָׂאָהּ כְּמוֹ שֶׁדֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת לְחַיָּה, דְּהַיְינוּ שֶׁעֵרְבָהּ בְּמֻרְסָן הַרְבֵּה שֶׁאֵין דֶּרֶךְ הָרוֹעִים לֶאֱכֹל מִמֶּנָּה, וּכְמוֹ דִּמְפָרֵשׁ הָרַ״ש הַהִיא דְּעִסַּת הַכְּלָבִים. וְתֵדַע, דִּבְסִפְרֵי זוּטָא אַחַר שֶׁהֵבִיא דְּרָשָׁא דַּעֲרִיסוֹתֵיכֶם, מְסַיֵּם מִכָּאן אָמְרוּ עִסַּת הַכְּלָבִים וְכוּ׳ (עַיֵּן בְּיַלְקוּט (פרשת שלח) סִימָן תשמ״ח), אַלְמָא דִּבְאֹפֶן אֶחָד מַיְירֵי: (יד) **וְהוּא שֶׁעֲשָׂאָן בְּצוּרַת שְׁאָר פַּת, אֲבָל אִם יֵשׁ בָּהּ שִׁנּוּי שֶׁמִּנְכַּר שֶׁהִיא לַכְּלָבִים, לֹא,** וְכַמְבֹאָר בְּטוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ שָׁם (יו״ד סי׳ של ס״ט): (טו) פְּרִי חָדָשׁ, דְּלֹא כְּעוֹלַת שַׁבָּת (שם). וְאַף דְּהַפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ג) מְיַשֵּׁב קְצָת הוֹכָחַת הַפְּרִי חָדָשׁ, דֹּחַק הוּא: **ג** (טז) הָרַמְבַּ״ם (פ״ה ה״ג). וְעַיֵּן בַּשַּׁ״ס ל״ז עַמּוּד ב׳ וּבְרִי״ץ גִּיאוּת וּבְעִטּוּר הִלְכוֹת מַצָּה וּמָרוֹר (ח״ב דף קכט.): (יז) כֵּן כָּתַב בַּפַּרְדֵּס (סי׳ קלא). וּבָרַמְבַּ״ם לֹא נִזְכַּר בְּפֵרוּשׁ, וְעַיֵּן בְּסֵפֶר תּוֹסְפוֹת יְרוּשָׁלַיִם: (יח) הָרַמְבַּ״ם (שם):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah